

Cuprins

PREFAȚĂ	5
CAPITOLUL I. INSTITUȚII POLITICE	7
Secțiunea 1. Considerații generale privind instituțiile	7
§1.1. Abordări conceptuale ale noțiunii de „instituții”	7
§1.2. Clasificarea instituțiilor	9
§1.3. Instituțiile politice – forme ale exteriorizării puterii de stat	9
Secțiunea a 2-a. Legătura dintre dreptul constituțional și instituțiile politice.....	11
Anexă pedagogică la Capitolul I.....	12
CAPITOLUL II. STATUL – PRINCIPALA INSTITUȚIE POLITICĂ.....	14
Secțiunea 1. Noțiunea de stat și elementele sale definitorii.....	14
§1.1. Noțiunea de stat	14
§1.2. Elementele statului	15
1.2.1. Populația	16
1.2.2. Teritoriul.....	17
1.2.3. Puterea de stat (puterea publică).....	20
Secțiunea a 2-a. Forma statului și componentele sale	24
§2.1. Structura de stat	24
§2.2. Forma de guvernământ	26
2.2.1. Monarhia.....	27
2.2.2. Republica	27
§2.3. Regimul politic	28
2.3.1. Regimul politic democratic.....	28
2.3.2. Regimul politic totalitar.....	29
2.3.3. Regimul politic autoritar.....	29
Secțiunea a 3-a. Rolul, scopul și funcțiile statului	30
§3.1. Rolul și scopul statului	30
§3.2. Funcțiile statului	31
Secțiunea a 4-a. Teoria separației puterilor în stat.....	32
§4.1. Apariția și definirea conținutului teoriei separației puterilor în stat	32
§4.2. Critica teoriei clasice a separației puterilor în stat	35
§4.3. Continuitatea importanței și rezonanței sociale și politice a separației puterilor în stat.....	35
§4.4. Principiul separației puterilor în Constituția României din 1991 revizuită și obligația de loialitate constituțională între autoritățile statului	36
4.4.1. Separația și echilibrul puterilor în stat – consacrare constituțională și abordare doctrinară	36
4.4.2. Loialitate constituțională între autoritățile publice care exercită puterile în stat	37
Secțiunea a 5-a. Caracterele, atributele și valorile supreme ale statului român în reglementarea Constituției din 1991 revizuite.....	39
§5.1. Aspecte generale și delimitări conceptuale.....	39

§5.2. Caracterele și forma de guvernământ a statului român.....	40
5.2.1. Caracterele statului român	40
5.2.1.1. România – stat național.....	40
5.2.1.2. România – stat suveran și independent.....	41
5.2.1.3. România – stat unitar și indivizibil	43
5.2.2. Forma de guvernământ	44
§5.3. Atributele statului român	46
5.3.1. România – stat de drept	46
5.3.1.1. Definirea și caracteristicile „statului de drept” în doctrină și în jurisprudența CCR	46
5.3.1.2. România – stat de drept, membru al Uniunii Europene.....	49
5.3.2. România – stat democratic și social.....	50
5.3.2.1. România – stat democratic.....	50
5.3.2.2. România – stat social	51
§5.4. Valorile supreme ale statului român	53
5.4.1. Demnitatea umană	53
5.4.2. Drepturile și libertățile cetățenilor și libera dezvoltare a personalității umane.....	55
5.4.3. Dreptatea.....	55
5.4.4. Pluralismul politic.....	55
§5.5. Legalitatea: respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor.....	56
Anexa pedagogică la Capitolul II	57

CAPITOLUL III. PARTIDELE POLITICE.....	60
Secțiunea 1. Apariția și evoluția partidelor politice.....	60
Secțiunea a 2-a. Noțiunea de partid politic	61
Secțiunea a 3-a. Trăsăturile definitorii ale partidelor politice.....	62
Secțiunea a 4-a. Scopul și funcțiile partidelor politice	63
Secțiunea a 5-a. Clasificarea partidelor politice	63
Secțiunea a 6-a. Sisteme de partide	64
Secțiunea a 7-a. Regimul juridic al partidelor politice în România după Revoluția din 1989	66
§7.1. Cadrul legal.....	66
§7.2. Dreptul de asociere în partide politice și limitele acestuia fixate prin normele constituționale și infraconstituționale	68
§7.3. Reguli privind organizarea, înregistrarea, funcționarea și încetarea activității partidelor politice stabilite prin legislația infraconstituțională	69
7.3.1. Organizarea partidelor politice	69
7.3.2. Înregistrarea și funcționarea partidelor politice	70
7.3.3. Încetarea activității partidelor politice	71
§7.4. Finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale	73
7.4.1. Cadrul legal. Moduri de finanțare.....	73
7.4.1.1. Finanțarea publică (guvernamentală).....	74
7.4.1.2. Finanțarea privată (neguvernamentală).....	75
7.4.2. Controlul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale	76

Secțiunea a 8-a. Partidele politice în Uniunea Europeană	77
Anexă pedagogică la Capitolul III	78
CAPITOLUL IV. SISTEMUL ELECTORAL	81
Secțiunea 1. Definiția și componentele sistemului electoral	81
Secțiunea a 2-a. Drepturile electorale în documentele internaționale, europene și naționale	82
§2.1. Documente internaționale și europene relevante în care sunt consacrate drepturi electorale	82
§2.2. Drepturile electorale ale cetățenilor români. Reglementare constituțională și infraconstituțională	83
Secțiunea a 3-a. Tipuri de sisteme electorale.....	84
§3.1. Sistemul electoral majoritar	84
§3.2. Sistemul reprezentării proporționale.....	85
§3.3. Sistemele mixte.....	86
Secțiunea a 4-a. Organizarea și desfășurarea alegerilor în România	87
§4.1. Stabilirea și aducerea la cunoștință a datei alegerilor	87
§4.2. Stabilirea circumscripțiilor electorale.....	88
§4.3. Întocmirea listelor electorale și a registrului electoral	89
§4.4. Constituirea birourilor și a oficiilor electorale.....	90
§4.5. Constituirea secțiilor de votare	92
§4.6. Depunerea candidaturilor.....	93
§4.7. Campania electorală.....	94
§4.8. Desfășurarea votării	95
§4.9. Stabilirea rezultatelor alegerilor și atribuirea mandatelor.....	97
Anexă pedagogică la Capitolul V	100
CAPITOLUL V. REFERENDUMUL	103
Secțiunea 1. Noțiunea de referendum.....	103
Secțiunea a 2-a. Referendumul în diverse sisteme constituționale și în documentele europene	104
Secțiunea a 3-a. Reglementări constituționale și infraconstituționale privind referendumul în România	106
§3.1. Cadru normativ	106
§3.2. Procedura organizării referendumului în România.....	107
3.2.1. Procedura referendumului pentru revizuirea Constituției.....	108
3.2.2. Procedura referendumului pentru demiterea președintelui României	108
3.2.3. Procedura referendumului consultativ	109
§3.3. Consecințele organizării referendumului.....	112
Anexă pedagogică la Capitolul V	112
CAPITOLUL VI. PARLAMENTUL	115
Secțiunea 1. Apariția și rolul parlamentului în organizarea statală	115
§1.1. Noțiuni generale	115
§1.2. Succintă prezentare a parlamentarismului în România.....	116
Secțiunea a 2-a. Funcțiile Parlamentului României.....	117

Secțiunea a 3-a. Structura Parlamentului României	121
§3.1. Noțiuni generale.....	121
§3.2. Structura Parlamentului României reglementată în Constituția din 1991 revizuită	123
§3.3. Principiul bicameralismului și consecințele în planul legiferării reflectate în jurisprudența CCR	125
§3.4. Abordări doctrinare și perspective referitoare la sistemul bicameral românesc	127
Secțiunea a 4-a. Organizarea și funcționarea Parlamentului României.....	129
§4.1. Organizarea internă.....	129
4.1.1. Precizări generale.....	129
4.1.2. Organele interne de lucru ale parlamentului.....	130
§4.2. Funcționarea parlamentului	135
4.2.1. Mandatul parlamentului	135
4.2.2. Sesiunea și ședințele parlamentului	136
Secțiunea a 5-a. Actele parlamentului	138
§5.1. Clasificare	138
§5.2. Legea – act juridic al parlamentului	139
5.2.1. Categorii de legi.....	139
5.2.2. Procedura elaborării legii (procedura legislativă).....	140
5.2.2.1. Procedura legislativă comună	141
5.2.3. Proceduri legislative speciale.....	146
5.2.3.1. Procedura de adoptare a legii constituționale	146
5.2.3.2. Procedura de adoptare a legilor bugetare.....	148
5.2.3.3. Procedura de urgență	148
5.2.3.4. Procedura de adoptare a legii prin angajarea răspunderii guvernului.....	149
Secțiunea a 6-a. Hotărârile parlamentului.....	150
Secțiunea a 7-a. Moțiunile parlamentului	151
§7.1. Moțiunea simplă	151
§7.2. Moțiunea de cenzură.....	152
Secțiunea a 8-a. Consiliul Legislativ – organ consultativ al parlamentului în asigurarea calității legii, condiție primordială a statului de drept.....	153
§8.1. Scurt istoric al reglementării instituției.....	153
§8.2. Atribuțiile Consiliului Legislativ	154
§8.3. Trăsăturile Consiliului Legislativ și organizarea sa.....	156
Anexă pedagogică la Capitolul VI.....	157
CAPITOLUL VII. STATUTUL DEPUTAȚILOR ȘI SENATORILOR	161
Secțiunea 1. Mandatul parlamentar	161
Secțiunea a 2-a. Drepturile și obligațiile parlamentarilor	163
§2.1. Drepturile deputaților și senatorilor	163
§2.2. Îndatoririle fundamentale și obligațiile principale ale deputaților și senatorilor	164
Secțiunea a 3-a. Incompatibilități și imunități	164
§3.1. Incompatibilități.....	164

§3.2. Imunitatea parlamentară	166
Anexă pedagogică la Capitolul VII	169
CAPITOLUL VIII. PUTEREA EXECUTIVĂ	172
Secțiunea 1. Aspecte generale	172
Secțiunea a 2-a. Președintele României	173
§2.1. Alegerea Președintelui României	173
2.1.1. Condițiile de eligibilitate	174
2.1.2. Procedura alegerii președintelui României	174
§2.2. Durata mandatului. Incompatibilități și imunități	175
§2.3. Rolul și funcțiile președintelui României	177
§2.4. Atribuțiile președintelui României	179
§2.5. Actele președintelui României	187
§2.6. Răspunderea președintelui României	189
2.6.1. Răspunderea politică	189
2.6.2. Răspunderea penală	191
Secțiunea a 3-a. Guvernul României	193
§3.1. Succinte considerații generale privind reglementarea guvernului în istoria constituțională a României	193
§3.2. Rolul și funcțiile guvernului	193
§3.3. Procedura numirii guvernului	194
§3.4. Mandatul guvernului	196
§3.5. Structura guvernului	198
§3.6. Statutul membrilor guvernului	199
3.6.1. Condițiile generale pentru ocuparea funcției de membru al guvernului. Incompatibilități	199
3.6.2. Răspunderea membrilor guvernului	201
§3.7. Actele guvernului	202
3.7.1. Sediul materiei. Natura actelor guvernului	202
3.7.2. Regimul constituțional al hotărârilor de Guvern	203
3.7.3. Regimul constituțional al ordonanțelor guvernamentale (O.G. și O.U.G.)	204
3.7.3.1. Ordonanțele de Guvern	205
3.7.3.2. Ordonanțele de Urgență ale Guvernului	205
Anexă pedagogică la Capitolul VIII	208
CAPITOLUL IX. AUTORITATEA JUDECĂTOREASCĂ	211
Secțiunea 1. Organele autorității judecătorești	211
§1.1. Instanțele judecătorești	211
§1.2. Ministerul Public	213
1.2.1. Rolul și structura Ministerului Public	213
1.2.2. Statutul procurorilor	214
§1.3. Consiliul Superior al Magistraturii	215
Secțiunea a 2-a. Puterea judecătorească și înfăptuirea justiției	218
§2.1. Sensurile noțiunilor de puterea judecătorească și înfăptuirea justiției	218
§2.2. Principiile constituționale ale înfăptuirii justiției	219

2.2.1. Principiul legalității	219
2.2.2. Principiul unicității, imparțialității și egalității justiției	220
2.2.3. Principiul independenței justiției	221
2.2.4. Principiul liberului acces la justiție.....	222
2.2.5. Principiul dreptului la apărare.....	224
2.2.6. Principiul prezumției de nevinovăție	225
2.2.7. Principiul publicității ședințelor de judecată.....	226
2.2.8. Principiul folosirii limbii oficiale și a utilizării limbii materne în justiție	227
2.2.9. Principiul funcționării justiției pe grade ierarhice	228
Anexă pedagogică la Capitolul IX.....	228
CAPITOLUL X. CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI	231
Secțiunea 1. Rolul, trăsăturile, organizarea și natura juridică a Curții Constituționale	231
§1.1. Rolul Curții Constituționale și trăsăturile sale	231
§1.2. Organizarea Curții Constituționale	232
§1.3. Natura juridică a Curții Constituționale.....	233
Secțiunea a 2-a. Statutul judecătorilor constituționali	234
§2.1. Condițiile de acces la funcția de judecător constituțional și particularitățile mandatului	234
2.1.1. Condițiile de acces la funcția de judecător constituțional.....	234
2.1.2. Particularitățile mandatului judecătorilor constituționali.....	235
§2.2. Statutul judecătorilor constituționali.....	235
2.2.1. Incompatibilități și imunități.....	235
2.2.2. Independența și inamovibilitatea	236
Secțiunea a 3-a. Atribuțiile Curții Constituționale.....	237
§3.1. Atribuții care privesc controlul de constituționalitate a unor acte normative	237
§3.2. Atribuții care vizează controlul unor fapte constituționale	242
Secțiunea a 4-a. Actele Curții Constituționale și efectele lor juridice	248
§4.1. Actele juridice emise de Curtea Constituțională în exercitarea atribuțiilor	248
§4.2. Efectele juridice	248
Anexă pedagogică la Capitolul X	250
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ.....	255